

הודאה להקב"ה על נס פורים (כלשון 'אין אנו מספיקין להודות לך') וגם כדרך פתיחה לפיוט זה שמתחיל במילים 'מי כמוך'. ואעפ"י שאחרי הזמן, רוב קהילות המערב שינו את המנהג והתקינו לשורר פיוט 'מי כמוך' אחרי קדיש תתקבל בשחרית של שבת זכור, כי הרבה פוסקים דברו קשות על שירת הפיוטים באמצע התפלת מטעם הפסק, מ"מ המשיכו במנהג הראשון לקרא 'ואלו פיננו' בקול רם כל הקהל כלם כאחד. וכיום נשכח מנהג זה לגמרי.

- בליל פורים ברוב בתי כנסיות בטאנכיר אמרו את הפיוט 'פורים פורים לנו' אחרי קדיש הש"ץ קודם ברכו, ויש שאמרו אותו באמצע 'והוא רחום' בין הפסקות 'ולא יעיר כל חמתו' ו'ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו' (כן נהגו בבית הכנסת 'עץ חיים' של הדיין המצוין כמוהר"ר מרדכי נ' ג'ו). ומנהג רוב קהילות צפון אפריקה לשורר פיוט זה קודם קדיש הש"ץ כמו שכתוב בסידורים ('בית עובד', ועוד).

יש לציין שלפי מנהג טאנכיר שרים פיוטים גם קודם 'יראו עיננו' כשיש חג או אירוע חגיגי באותו יום אבל מקום אמירת פיוט 'פורים פורים לנו' הוא בשעת קדיש הש"ץ דוקא כי הוא בא לבשר את החג, וזה דומה למנהגנו בערבית של שבת חוה"מ (או של שבת ויו"ט) ששרים הפיוט 'חג ושבת' בשעת קדיש הש"ץ כדי לבשר שאותו יום גם חג וגם שבת.

- כמה דיוקים במגילת אסתר כפי שקבלתי אותם מהרבה חזנים מומחים ובניהם המדקדק הדגול ר' חיים פונטי בר יצחק נ"ע מתלמידיו של הדיין המצוין הרה"ג ר' יהודה אזנקוט זצוק"ל:

בפרק א', פסוק ו': מנהגנו לקרא 'רַצְפֹּת', אות 'צדי' בשו"א נע. וכן העיד הרב מזוז מצליח י"ץ ב'תיקון קוראים' שלו.

בפרק ב', פסוק יד': מנהגנו לקרא 'וְנִקְרָא', אות 'ריש' בחטף קמץ. וכן העיד הרב מזוז מצליח י"ץ ב'תיקון קוראים' שלו.

בפרק ג', פסוק ד': מנהג טאנכיר טיטואן וארזילה לקרא 'וַיְהִי בְּאַמְרָם בְּאַמְרָם אֱלֹו יוֹם וַיּוֹם', גם הכתיב וגם הקרי בזה אחר זה. כן הוא המנהג בכל ערי המערב וברוב בתכ"נ בק"ק ג'יברלטאר יע"א. ואני הקטן לא ידעתי מאין בא לנו מנהג זה כי בכל קרי וכתיב שבתנ"ך אין אנו קוראים אלא הקרי בלבד כגון בפרשת כי תבא שקוראים 'וַאֲשֶׁר אַחֵר יִשְׁכַּבְנָה' (קרי) ולא 'וַאֲשֶׁר אַחֵר יִשְׁגַּלְנָה' (כתיב), ועוד הרבה כמוהו.

ושמעתי מהנבכו"ח נעים זמירות ישראל יעקב נ' זכרי י"ץ, ש"ץ ותיק בבית הכנסת 'שער השמים' בק"ק גיברלטאר יע"א, שהש"ץ הדגול ר' משה נ' זמרא נ"ע שהיה

מהחזנים הקדמונים והמומחים באותו בהכ"נ היה קורא 'פֶּאָמָרְס' בלבד. וכן שמעתי כמה פעמים חזנים מק"ק ארם צובה יע"א שקראו 'פֶּאָמָרְס' בלבד, וכמו ש"כ הרה"ג פאר הדוד והדרו, הראשון לציון, מרן עובדיה יוסף שליט"א בספרו חזון עובדיה (פורים, דף פ"ח, הערה ס"ט) שאע"פ שיש שקוראים שניהם בבי"ת ובכ"ף, מ"מ אין לנהוג כן.

ובכל זאת לי נראה שאין לנו רשות לשנות שום מנהג שקבלנו מאבותינו, ועתה ראיתי מש"כ בספר 'עטרת אבות' (חלק ב', דף רי"ד) שהביא סמך יפה למנהג זה וז"ל: "כתב המנחת שי על מגילת אסתר ויהי באמרם, כתיב עם בי"ת וקרי עם כ"ף, והוא אחד מן המקומות שכתוב בבי"ת וקורין בכ"ף, וראיתי מדרש אחר כתוב, באמרם כתיב כאמרם קרי, אמר המן למרדכי למה אינך כורע ומשתחוה לי, וכי אתה גדול מיעקב זקנך שהשתחוה הוא וביתו לעשו זקני כ"ב השתחויות, ארבע נשיו ואחד עשר ילדיו השתחויה אחת לכל אחד מהן, הרי ט"ו, ויעקב עצמו שבע פעמים הרי כ"ב, וזהו באמרם בבי"ת, ואומרים עוד כאמרם בכ"ף, דהוא מה שהשיב מרדכי, בנימין זקני לא נולד בעת ההיא ולא השתחוה, עכת"ד. ועל כן יש מקומות שנהגו לומר שני הנוסחאות, כדי לצאת ידי שניהם", עכ"ל.

ובספר 'זוכר ברית אבות' לר' רפאל משה דלויה י"ץ הוסיף לתת טעם לשבח בזה הלשון: "אמר מרדכי להמן התורה ניתנה בעשרים ושתיים אותיות, ולכן אני כיהודי שמחוייב לכ"ב האותיות של התורה אינני יכול להשתחוות לעבודה הזרה שעליך. לכן כתוב בהמשך 'ולא שמע אליהם... כי הגיד להם אשר הוא יהודי'", עכ"ל.

בפרק ח', פסוק יא': מנהג טאנכיר לקרא וְלִהְרֹג וּלְאַבֹּד, כן הוא דעת המנחת שי. וכיום הרבה נוהגים לקרא שני פעמים, פעם אחת לְהַשְׁמִיד וְלִהְרֹג וּלְאַבֹּד, ופעם שנית לְהַשְׁמִיד וְלִהְרֹג וּלְאַבֹּד.

בפרק ט', פסוק ב': מנהג טאנכיר לקרא וְאִישׁ לֹא-עָמַד לְפָנֵיהֶם, כן הוא דעת המנחת שי. וכיום הרבה קוראים שני פעמים, פעם אחת וְאִישׁ לֹא-עָמַד לְפָנֵיהֶם, ופעם שנית וְאִישׁ לֹא-עָמַד לְפָנֵיהֶם.

- בשחרית של יום שושן פורים, אחר קדיש תתקבל, מנהג טאנכיר להשמיט הקטע 'בית יעקב' וגם המזמור של יום ו' הושיענו, ובמקומם אומרים 'למנצח על שושן עדות' (תהלים ס'). כן קבלתי מדודי הרב יוסף הכהן בר יעקב י"ץ, וכן הוא בסידור 'בית עובד'.